

پیوند الجزایر با تاریخ پنهان

نویسنده: ALI CHBAN

روزنامه نگار و نویسنده، مولف کتاب شاعرانه «فرجام بیگناهان»، دارای دکترای ادبیات تطبیقی، همکار لوموند دیپلوماتیک، تارنمای «اسلیت آفریک»، ت. و. ۵ موند، گرویتوس فرانسه و مجله «فرهنگ جنوب» و نیز یکی از بنیانگذاران وبلاگ ادبی «قلم فرانسه زبان» است.

برگردان: شهباز نخعی

با آن که عبدالعزیز بوتفلیقه از نامزدی خود برای انتخابات ریاست جمهوری انصراف داد، این تصمیم در حال حاضر وضعیتی متناقض به وجود آورده است: دوران ریاست جمهوری او بدون برگزاری انتخابات طولانی تر شده است. درحالی که طبقه حاکم می کوشد هرچه را می تواند نجات دهد، تظاهر کنندگان خواهان سقوط نظامی هستند که

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۳۰۱

آنها را سرکوب می کند. آنها درصدد تجدید رابطه با برگ های پیروزمندانه مبارزه آزادی بخش خود هستند.

تظاهراتی که الجزایر را تکان داد از زمان کسب استقلال بی سابقه است. اگر هم بتوان مشابهی برای آن قایل شد، می باید از جشن های استقلال در ژوئیه ۱۹۶۲ یاد کرد. نه تظاهرات کابیلی «بهار بربر» سال ۱۹۸۰ که مانند تظاهرات سال ۲۰۰۱ محدود به شهرهای کابیلی و الجزیره بود، و نه تظاهرات سال ۱۹۸۸ که با خشونت سرکوب شد، این چنین موجد اتحاد، امید و وجد و شغف نبوده است. به نظر صفیه آرزکی: «تظاهرات امسال از نظر نیروی محرک مشابه تظاهرات اکتبر ۱۹۸۸ نیست. در آن زمان، بیشتر جوانان بودند که تظاهرات می کردند. امروز، همه جامعه در آن شرکت دارند: در این تظاهرات کالسکه بچه، جوانان و افراد سالخورده دیده شدند... همه لایه های جامعه در خیابان بودند». این تاریخ دان که اخیرا کتابی درباره ارتش الجزایر منتشر کرده (۱)، فکر می کند که «زمان آن رسیده که رهبران برای خود مشروعیت بسازند، این مشروعیت دیگر نباید مانند گذشته برپایه ارجاع های تاریخی، بلکه باید براساس برنامه ها و همزیستی با یکدیگر باشد...». اما آیا حکومت الجزایر قادر به پذیرش چنین تحولی هست و می تواند به بازتولید خشونت های دوران استعمار پایان دهد؟

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۳۰۱

سایه بومدین و بن بلا

آنچه که الجزایری ها «قدرت» می نامند، بسیاری از شیوه های سلطه دوران استعمار را بازتولید کرده است. قدرت حاکم کوشیده تفاوت های فرهنگی را از بین ببرد و با تحمیل یک زبان واحد که مردم به آن حرف نمی زنند، جامعه های قومی را در برابر هم قرار دهد، تاریخ کشور را تحریف کند، مذهب را به تباهی کشد تا خبط و خطاهای خود را توجیه نماید و مخالفان خود را بکشد. همچنین، این حکومت احساس تحقیر شدگی که مردم الجزایر مدتی دراز در دوران استعمار فرانسه با آن زیسته اند را تشدید کرده است.

در واقع، ارتش مرزبان - که در زبان عامه «دار و دسته اوجده» نامیده می شود و عبدالعزیز بو تفلیقه جزیی از آن است - پس از حذف جسمانی یا سیاسی رهبران مشروع «جبهه آزادی بخش ملی» (FLN) و «ارتش آزادی بخش ملی» (ALN) قدرت را در دست گرفت و با پوشاندن دیوارهای شهرها از شعار «فقط یک قهرمان، مردم» منکر شایستگی رهبران دیگر شد. عبان رمضان، العربی بن مهیدی، مصطفی بن بولعید و دیدوش مراد، در شب سیاه نفی دانایی به دام افتاده، فراموش شده و پس زده شدند، امری که در راستای برنامه سیاسی ای بود که مردان هواری بومدین اجرا کردند.

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلوماسی مارس ۹۳۰۱

آیا آنها فراموش شدند؟ نه کاملاً. در همه تظاهراتی که بیانگر جامعه ای بود که گفته می شد منفعل و امید ازدست داده است، پیوندهایی با جنگ استقلال وجود داشت. هنگامی که جوانان تظاهرکننده عکس های رهبران واقعی جنگ استقلال را در دست می گرفتند، به نظر موکرن آیت العربی، وکیل و فعال حقوق بشر، نخستین تظاهرات گسترده علیه نامزدی بوتفلیقه برای پنجم دوره ریاست جمهوری، یادآور تظاهرات ۸ ماه مه ۱۹۴۵ است: «تظاهرات خراطه علیه دور پنجم ریاست جمهوری نه تنها بین حاکمیت فاسد و پس گرفته شدن حاکمیت مردمی مصادره شده دیوار کشید، بلکه یادآور تظاهرات ۸ ماه مه ۱۹۴۵ در همین شهر است که در آن مردم هرگونه اصلاحات با وجود استعمار را رد کردند». او می افزاید: «پیوند مستحکمی بین خیزش صلح آمیز خیابان، که می توان آن را انقلاب توصیف کرد، و جنگ آزادی بخش وجود دارد. جوانان در اول نوامبر ۱۹۵۴ هرگونه اصلاحات دیکته شده توسط رژیم استعماری را رد کرده و معتقد بودند که تنها سلاح می تواند حاکمیت مردم را به آنها بازگرداند. اکنون نیز جوانان انجام اصلاحات در لوای نظام کنونی را رد می کنند و در پی تداوم نبرد شهیدان برای به دست آوردن حق بیان و بازپس گرفتن حاکمیت از راه های صلح آمیز هستند. دانشجویان هم به نوبه خود در کنار مردم علیه نظام فاسد بپاخاسته و پرچم پدران خود در ماه مه ۱۹۵۶ را برافراشته اند».

بسیاری از چهره های مبارزه برای استقلال که مورد آزار رژیم قرار گرفته اند، به بیان ارتباط بین تظاهرات کنونی برای ایجاد تغییر در الجزایر و پیکار خویش علیه استعمارگران پرداخته اند. صادق

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۳۰۱

هجرس، هوادار کمونیست و مخالف رژیم می گوید: «ادامه دهندگان مبارزات پیروزمندانه رهایی بخش گذشته، پیگیر اقدامات کسانی هستند که جان خود را از دست دادند تا کشور ما آینده ای که شایسته آن است را داشته باشد. آینده ملتی شایسته و پیاخته که از اعضای خود، اعم از الجزایری یا خارجی، علیه حرص و آز و اشتباهی سیری ناپذیر محافظت می کند (۲)».

جمیله بوحیرد، قهرمان نبرد الجزیره که الهام بخش محمد ایسیاخم، نقاش الجزایری و فیروزه، خواننده لبنانی بوده گفته است: «مرا به یاد اول نوامبر ۱۹۵۴ می اندازد. ما در حال شرکت در انقلاب دومی هستیم که می خواهد این قدرت فاسد را بیرون اندازد. این سوگی است که من از زمان استقلال دارم، زیرا انقلاب ما ناتمام مانده بود و امروز این سوگ از بین رفته و جای خود را به شعفی بزرگ داده است. انقلاب ما در حال به انجام رسیدن است (۳)». لوییزت عیقل اهریز و زهره ظریف - بیطاط نیز به تظاهر کنندگانی پیوستند که در آن پسر بن یوسف بن خده درگذشت که دومین رئیس «دولت موقت جمهوری الجزایر» (GPA) بود که قدرت را به بومدین و متحدش احمد بن بلا در سال ۱۹۶۲ واگذاشت.

پیروزی ارتش مرزبانان

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلوماسی مارس ۹۳۰۱

پس از استقلال الجزایر، بحرانی بزرگ بین «دولت موقت جمهوری الجزایر» (CFRA) و «ارتش مرزبانان» (۴) به وجود آمد. این ارتش به صورت دست نخورده، سازماندهی شده و به خوبی مسلح به قلمرو ملی وارد شد تا در مقابل ارتش داخلی قرار گیرد که در اثر نبرد با نیروهای استعماری تحلیل رفته و تضعیف شده بود و به ویژه توسط خود بومدین در گرسنگی قرار گرفته و خلع سلاح شده بود. بومدین دیگر از سال ۱۹۵۸ از عهده تامین ملزومات و سلاح بر نمی آمد. این بحران سبب مرگ بسیاری شد و قدرت را از دفتر سیاسی سلب کرد و آن را در دست نظامیانی که تا آن زمان او را نگهداشته بودند قرار داد. از آن زمان، جای تعجب نیست که جنگ استقلال و شکست آن در همه ذهن ها جا داشته باشد.

ریشخند تاریخ، شعار «تنها یک قهرمان، مردم» مانند بومرنگ بازگشت اما این بار علیه کسانی که قدرت خود را بر پایه جعل و تحریف بنا کرده و مبنای همبستگی شان بر جمع آوری هوادار قرار داشت. ملکه رحال، تاریخ دان می نویسد: «جمعه بعد از ظهر ارجاع های تاریخی به صورت واضح و آشکار در آمد: شعار سال ۱۹۶۲ "تنها یک قهرمان، مردم" بر روی یک پارچه نوشته در تظاهرات سیدی بلعباس ظاهر شد. اراده شروع کردن از صفر و پس گرفتن کشور از دزدانی که آن را خورده بودند در اینجا و آنجا خوانده می شد. خواست برپا کردن رویدادهای امروز در حد جشن های آغاز حکومت، تأییدی بر یک چرخش تاریخی است. شخصی با یک نوشته، مرگ بر «جبهه آزادی بخش ملی» (FLN) را اعلام می کرد، و نه «جبهه آزادی بخش ملی» زمان انقلاب را بلکه آنی که با حزب واحد پس از استقلال به وجود آمده بود. او خواستار بازگشت به زمان انقلاب بود.»

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۳۰۱

جامعه الجزایر، با همه گوناگونی و پیچیدگی هایش درصدد ایجاد نوع تازه ای از مشروعیت است که قدرت حاکم بر الجزایر هرگز نه داشته و نه خواسته است داشته باشد و آن مشروعیت مردمی است. در واقع، رژیم الجزایر با بازی بر روی منشأ عدم مشروعیت خود، از راه تحریف حقیقت مشروعیتی برپایه تعهد خود بر «انقلاب» - که گاه یک ساخت تخیلی پسا استقلال است - ساخته و اراده شهروندان را در بیرون از آن قرار داده است. به این ترتیب است که این قدرت چهره الزامی نامزد قابل انتخاب خود را (۵) چنین تعریف می کند که: «باید توجیهی از مشارکت در "انقلاب" اول نوامبر ۱۹۵۴ برای نامزدهایی که پیش از ژوئیه ۱۹۴۲ به دنیا آمده اند و توجیه عدم مشارکت والدین نامزد پس از ژوئیه ۱۹۴۲ در اقدامات خصمانه نسبت به "انقلاب" اول نوامبر ۱۹۵۴ وجود داشته باشد». برای محدود کردن اعتراض ها از راه های دموکراتیک، قدرت حاکم الجزایر مانع از آن می شود که اشخاص کمتر از ۴۰ ساله، که تابعیت دومی داشته یا والدینشان تابعیت خارجی داشته باشند برای ریاست جمهوری نامزد شوند. حتی الجزایری هایی که به طور مداوم ۱۰ سال در کشور اقامت نداشته باشند، از شرکت در رقابت انتخاباتی محروم می شوند. برای قدرت حاکم، دست به دست شدن داخلی قدرت از مجرای فرهنگی ملی گرای الزام آور و متنفر از تفاوت ها می گذرد. فرهنگی که پیشتر بنیانگذار استعمار بوده است.

تفرقه در ارتش

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلوماسی مارس ۹۳۰۱

ولی اکنون پرسشی مطرح است که مردان حاکم سال ها است آن را پس می زنند: اکنون که دیگر از «خانواده انقلابی» نماینده ای باقی نمانده که بتواند زمام امور را در دست گیرد، چه باید کرد؟ تاریخ «قدرت» در الجزایر در سال ۱۹۶۲ با انتخاب احمد بن بلا که توسط هواری بومدین برگزیده شده بود آغاز شد که به زودی جای خود را به جوان ترین نوچه بومدین یعنی عبدالعزیز بو تفلیقه داد. این وضعیت بی سابقه، به نظر می آید که طبقه مدیرانی که خود را به طور روزمره با الزامات میدانی تطبیق می دهند را به بیراهه کشاند. به نظر موکرن آیت العربی: «رژیم برای نگهداشتن خود در قدرت به ابزارهای تحلیلی متعلق به گذشته متوسل شد. درواقع، گروه هایی که دهه ها بود قدرت را به رغم اراده مردم دردست داشتند حتی نمی توانستند این انقلاب آرام را به رسمیت بشناسند، زیرا ابزارهای تحلیل شان مربوط به گذشته بود و برپایه استدلال های پوچی مانند دست خارجی، اتحاد ملی و ثبات قرار داشت که با مطالبات مردم تفاوت و با نظام اقتدارگرا تباین دارد و به این ترتیب نشان می دهند که ثبات نه وجه المصالحة اعمال حقوق و آزادی ها بلکه دستاویزی برای سرکوب است».

نمونه این رفتار خطای تصمیم گیرندگان، نخست وزیر پیشین احمد اویحیی است که از تهدید درآوردن الجزایر به صورت میدان جنگی مشابه سوریه، به یک موضع گیری آشتی جویانه روآورده است. بر همین روال، قاید صالح، معاون وزارت دفاع پس از مطرح کردن بازگشت به دوران ترور سال های دهه ۱۹۹۰، یادآوری کرده که وجود ارتش برای محافظت از ملت است. در خود ارتش

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۳۰۱

مخالفت هایی وجود دارد که آن را وامی دارد به طور مداوم در نقشه راه خود بازنگری کند. به خلاف آنچه که این ژنرال اعلام کرد، او نتوانست ژنرال بازنشسته علی غدیری، نامزد ریاست جمهوری را به پای میز محاکمه بکشاند. این دو ژنرال به طور شفاهی در رسانه های عمومی با یکدیگر رودررو شدند. تهدیدهای عمومی انجام شده توسط وزارت دفاع موجب تقویت رقیب شد که تصمیم گرفت جسورانه به چالش در برابر ممنوعیت ها و «خاموش بزرگ» (ارتش) برخیزد و خود را برای جانشینی عبدالعزیز بوتفلیقه پیشنهاد کند.

برای آن که علی غدیری بتواند خود را به این ترتیب نامزد کند، ضرورت داشت که دستکم پشتیبانی بخشی از ستاد بزرگ ارتش اطمینان یابد. او از پشتیبانی قابل ملاحظه شخص موکرن آیت العربی برخوردار بود. این وکیل یکی از اعضای بنیانگذار لیگ حقوق بشر در سال ۱۹۸۵ و سپس «گردهمایی برای فرهنگ و دموکراسی» (FDD) بود. در سال ۱۹۹۱، او این حزب را به خاطر این که به نظرش مخفیانه به قدرت حاکم نزدیک شده بود ترک کرد. او که بربر زبان است، ولی هیچ مشکلی برای صحبت کردن به زبان عربی ندارد، مورد محبوبیت بسیاری از شهروندان قرار گرفت. او پیش از انصراف از تصدی مدیریت کارزار انتخاباتی علی غدیری، قصد داشت محبوبیت و تجربه خود را در خدمت او قرار دهد. او توضیح می دهد که: «من خود را نه تنها از دفتر کارزار انتخاباتی علی غدیری، بلکه از کل روند انتخاباتی کنار کشیدم. [...] به خلاف دیگران، من موضع خود را بازسازی کردم زیرا با نگاه به گستردگی جنبش مردمی، فهمیدم که مردم می خواهند با همه ابزارها، جز صندوق رای، فاصله بگیرند. با این هدف مشترک، باید برای یافتن وسیله رسیدن به آن بازنگری می کردم».

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۳۰۱

پیچیدگی ریزش ها

نشانه این که در پی رویدادهای نامطلوب دار و دسته بوتفلیقه بهم ریخته، این است که ریزش ها در دایره قدرت حتی پیش از انتخابات چندبرابر شده است. تعدادی از نمایندگان از عضویت مجلس ملی استعفا داده اند و بسیاری از دفاتر حزب واحد پیشین در پی ترک گسترده هواداران تعطیل شد. حتی «سازمان ملی مجاهدین» به نفع تظاهرکنندگان و علیه نامزدی بوتفلیقه موضع گرفت. سرانجام، حمایت های خارجی به طور فوق العاده محتاطانه انجام شد. درحالی که روسیه، قطر و عربستان سعودی سکوتی معنادار پیش گرفتند، ایالات متحده خواستار احترام به حقوق تظاهر کنندگان الجزایری شد. استعمارگر پیشین نیز با زیرنظر گرفتن وضعیت، به بوتفلیقه به خاطر تصمیم درستش درمورد انصراف از نامزدی ریاست جمهوری برای پنجمین بار تبریک گفت.

انصراف بوتفلیقه از نامزدی و عقب انداختن تاریخ انتخابات برای این است که به تصمیم گیرندگان واقعی وقت برای دوران گذاری را بدهد که گذار بین نسل «انقلابی» و نسل جدید، بدون این که به منافع کسی لطمه خورد، انجام گردد و به ویژه بدون آن که کسانی که از ناتوانی رئیس جمهوری برای ثروت اندوزی استفاده کرده اند مورد تهدید قرار گیرند.

دار و دسته دلواپسان

اکنون که ترس اردوگاه خود را تغییر داده، نکته دقیق این است که نزدیکان رئیس جمهوری احساس نگرانی می کنند. در میان حامیان این دار و دسته که الجزایر را در ردیف ۱۰۵ شاخص تشخیص فساد «شفافیت بین المللی» قرار داده، احمد اویحیی، نخست وزیر مستعفی در ۱۱ مارس است که رکورد بیشترین حضور در ارکان قدرت را دارد. به نوشته مجله «ژون آفریک» این مقام بلندپایه خستگی ناپذیر، نخستین گام ها در پیمودن مدارج قدرت را در دوره ریاست جمهوری هواری بومدین پیمود که نسبت به او ستایشی خدشه ناپذیر داشت. احمد اویحیی، یک دوزیست سیاسی واقعی است که همیشه توانسته خود را با هر موقعیتی - هر قدر سخت و بد - تطبیق دهد. او گاه سرسخت و گاه اهل گفتگو، «سوسیالیست»، و سپس لیبرال، پان عرب یا بربر بوده است. این توانایی تطبیق و بقا سبب شده که او از سال ۱۹۹۴ - به عنوان وزیر، مشاور یا نخست وزیر - در دولت حضور داشته باشد، اما بدگمانی های زیادی وجود دارد که بتواند به سمت ریاست جمهوری، که همواره خواهان آن بوده، دست یابد... در تظاهرات، پس از عبدالعزیز بوتفلیقه نام او بیشتر از همه برده شده است: «بوتفلیقه، بویحیی؛ حکومت تروریست». کسی که مطوب لونس، شاعر و خواننده مقتول، در آلبومی که پس از مرگش منتشر شد درمورد افراط وی در اطاعت کورکورانه ای که نسبت به حاکم خود کامه دارد هشدار می داد و اینکه او حاضر است ضربه هایی را بپذیرد برای اینکه رئیس جمهوری و دیگر مقامات غیر قابل دسترس از آنها در امان بمانند.

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۲۰۱

پشتیبان بی قید و شرط دیگر بوتفلیقه، عبالمالک سلال است که او نیز نخستین مسئولیت های خود را در دوره بومدین عهده دار شد. ویژگی این نخست وزیر دیگر بوتفلیقه، قدرت تحمل کمیاب او برای تحقیر شدن است. او اخیرا به عنوان مدیر کارزار انتخاباتی بوتفلیقه برگزیده و ۲۰ روز بعد از این سمت برکنار شد. شیوه زندگی نزدیکان و به ویژه دخترش، ریم سلال، در الجزایر پرسش های زیادی برانگیخته که در مسئله «اسناد پاناما» مانند علی حداد از آن نام برده شده است. علی حداد که رئیس گروه ERIFB حداد است، به ریاست مجمع مدیران موسسات ارتقاء یافت و ظرف چند سال به صورت دومین ثروتمند الجزایر درآمد. این امر به خاطر تعداد زیاد پیمانکاری های دولتی بود که به او واگذار می شد. سرمایه گذاری های خارجی او نیز مورد علاقه رسانه ها بوده، ولی توجه و علاقه دادگستری الجزایر را برنیا نگیخته است. او همچنین مالک باشگاه فوتبال یواس ام الجزیره، شبکه تلویزیونی زییر تی وی و دو روزنامه ملی زمان الجزایر و وقت جزایر است (۶). اما این چهره ی به سرعت ارتقا یافته، در پی انتشار یک گفتگوی تلفنی که با سلال در مورد چگونگی مدیریت خشم مردم داشت بازداشت شد.

در دار و دسته بوتفلیقه نمی توان عمار غول را از قلم انداخت. او که اسلام گرا است و از سال ۱۹۹۹ تا ۲۰۱۶ وزیر بوده، متهم شده که به عنوان مسئول ساخت و ساز نواحی کشور رشوه هایی دریافت کرده و یکی از بزرگ ترین پرونده های فساد در آغاز قرن حاضر را شکل داده است. او از دولت کنار گذاشته شد و به عنوان سناتور انتصابی از سوی رئیس جمهوری منصوب گردید، حزب

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۳۰۱

سیاسی «تجمع امید الجزایر» (TAJ) را تاسیس کرد و همچنان سخنگوی رئیس جمهوری و نمایندگان او است.

چهره های دیگر رژیم که تاکنون سرپامانده اند، منافعشان در این است که بوتفلیقه دوره پایانی ریاست جمهوری اش هرچه بیشتر به درازا کشد. این امر در مورد عماره بن یونس، شکیب خلیل و یا حبیب شوقی حمرای صادق است. فرد اخیر گفته: «اگر بخواهم دعایی به درگاه خدا کنم، این خواهد بود که در همان روز مرگ بوتفلیقه بمیرم». او از بوتفلیقه به خاطر «وفاداری» و نه اعتقاد حمایت می کند. وزیر پیشین فرهنگ و ارتباطات و مدیر سابق موسسه تلویزیون ملی (ENTV) در چند کلمه نشانگر روحیه حاکم بر قدرت تشکیل شده توسط هواری بومدین و «دار و دسته او» پس از سال ۱۹۶۲ است. مشارکت به خاطر وفاداری و نیز ترس انجام می شود اما هرگز برمبنای باور نیست.

دار و دسته بوتفلیقه در صدد تداوم شکلی از مناسبات ارباب- رعیتی است که توسط ارتش مرزبانان بنیان گذاشته شد، از دیرباز بر دو تن تکیه داشته است: سعید بوتفلیقه و ژنرال قاید صالح. برادر رئیس جمهوری بسیار بیمار و درحال حاضر خارج از بازی است. ژنرال قاید صالح هم مورد علاقه نظامیان نیست و خود را ناگزیر می بیند که با تظاهر کنندگان با لحن نرم صحبت کند.

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلوماسی مارس ۹۳۰۱

در این حین، تغییری در مناسبات تظاهرکنندگان با خیابان رخ می دهد. کریمه لازالی می گوید: «تا زمانی که اینها از فضای عمومی بیرون بودند، الجزایری ها از آنها اکراه داشتند. اکنون که خیابان ها را تسخیر کرده اند، مردم به آنها می پیوندند و خیابان ها را هم همزمان با انجام تظاهرات پاک می کنند». صوفیه آرزکی هم می گوید: «بازپس گیری استقلال توسط جامعه الجزایر که مالکیت آن را ازدست داده بود، از بازپس گیری فضای عمومی آغاز می شود. در حال حاضر، وقت به بحث و تبادل نظر می گذرد، اما نمی توان گفت که چه پیش خواهد آمد، زیرا رویدادها به سرعت رخ می دهد».

درواقع، انصراف سریع عبدالعزیز بوتفلیقه از نامزدی به معنای تضمین تغییرات نیست. نامه ای که «نظام» او را وادار به نوشتن آن کرده ثابت می کند که درحال آماده کردن دری خروجی است که توهم تغییرات و ادامه حکومت را فراهم کند. این به معنای نبردی است که بی تردید زمان آن طولانی خواهد بود. این نظر موکرن آیت العربی نیز هست: «دراین مرحله، پیش بینی مسیر یک جنبش بزرگ و مستقل مردمی، که توسط یک رهبر هدایت نمی شود و ابعاد یک انقلاب صلح آمیز را به خود گرفته، دشوار است. در هر حالت قابل تصور، مردم الجزایر ترس و ناامیدی ای که فرزندان را به ترک کشور با هر وسیله - از جمله از راه دریا و با به خطر انداختن جان - واهی داشت را کنار نهاده اند تا ابتکار عمل را در دست گرفته و حرف خود را به کرسی بنشانند. امروز، مردم الجزایر هیچ گونه اصلاحاتی که توسط نظام کنونی پیشنهاد شود را نمی پذیرند زیرا تنها گسست رادیکال برای ساختن یک الجزایر جدید پاسخگوی انتظارات پس از استقلال است».

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلوماسی مارس ۹۳۰۱

-۱

De l'ALN à l'ANP. La construction de l'armée algérienne 1954-1991,
éd. Barzakh, Alger, 2018

-۲

<http://www.socialgerie.net/spip.php?article1706>

-۳

https://www.liberation.fr/planete/2019/03/08/a-alger-une-mobilisation-a-visage-feminin_1713996

۴- ارتش مرزبانان توسط یگان های ارتش آزادبخش میهنی الجزایر در مرزهای خارجی تشکیل شد. در آغاز وظیفه آن کمک به نیروهای مقاومت داخلی بود اما از سال ۱۹۵۷ هر چه بیشتر اهمیت یافت

Orient XXI .

نشریه اینترنتی درباره سیاست، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد، دیپلماسی مارس ۹۳۰۱

-۵

https://www.huffpostmaghreb.com/entry/ce-quil-faut-pour-etre-eligible-a-la-presidentielle_mg_5c44450fe4b027c3bbc28e7c

۶- آیا ۹ ثروتمندترین های الجزایر را می شناسید؟

<https://www.algerie-focus.com/2014/11/connaissez-vous-les-10-hommes-les-plus-riches-dalgerie>